

Universitätsbibliothek Paderborn

**Generalis Totius Sacri Ordinis Clericorum Canonicorum
Historia Tripartita**

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

LXX. De Canonicis Præmonstratensibus, & alijs quibusdam Ordinibus, qui
dicuntur Canonici Regulares.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

et enim omnia comprehenduntur, quia vancas laudabiles confirmantur, & habentur accidentia, nisi per confirmationes id prohibetur, omnesque, quibus clericis frequentantur, quod patet, non constitutum. Benedictus etiam ex Innocentio, & honestate episcopi Linensem, & confessorum ordinum reducuntur, scilicet habitus, acimiles, illos omnes vestes interiori, cum ceteris, informare. Addo vobis, ut etiam praescriberemus, quod Episcopi ex Ordine non assumpti diminuuntur, sed in ordinis, excepto velle, in secularium officiorum, & ecclesiasticorum iudiciale do- cognitis, cuius decretum dulorum congregacionis nostram compendium evidet documenta, & palefam, & ad habitum ecclesie mutant, nec omnipotens, nec ad Episcopatum, & determinatur in cap. S. 1. q. 18. art. 3. sicut in praeceps in Cura- li, & accidentaliter con- identitatem ordinis manifestat ex habitu ecclesiastico, non canonicos Regulares, sed eum inter se, tandem cathedralibus, & apud alios ecclesiasticalis consummari, & canicam lincam, pectorale, & rochetti illa subiecta formaz particulariter minata.

Nostram assertorem est. Primum quia modicantes, qui non deferunt sacerdotiam, & videntur ad collobendentem, & vlatentes diei penitentias, illos canonicos de- fuisse, statutis horum, pueri, iuniores. Ceteri extra unius lincas deferentes, & in- tenuis XII. cum praep. & sub- bens andecallimem- magis videtur praep-

ti posse, sicut ordinis, & habi- tus integratus.

¶ ¶ ¶

CAPUT SEPTVAGE- S I M V M.

*De Canonicis Regularibus Prae-
monstratensibus, & alijs que
busdam Ordinibus, qui di-
cuntur Canonorum Regu-
larium.*

Rater canonicos Regulares, quos haec tenus recensimus, sunt alij Ordines canonici, sub D. Augustini regula militantis, sicut non sint de illis per D. Augustinum vel Apo- stolos instituti, sed per nonnullos pios, & sanctos viros postmodum fundati, quorum nonnulli habent etiam institutum nostrum quodammodo ex clericali, & monastico. horum primus est ordo canonorum Regularium Praemonstratensium a sanctissimo viro, & divini Verbi predicatore eximio Norberto nobili Lotharingo, in loco Praemonstrato nuncupato anno Domini 1120. fundatus de eius fundatione continuator Chronicus Sigibertus sub codem anno 1120, huc scribit: *Vix Dicit Norbertus a Papa Calisto Bartholomaeus Laudunensis Episcopo specialiter commendatus, cum ei Ecclesia B. Martini a predicto Episcopo offeretur, tum propter eis yuimam, tam quia eiudem Ecclesia clericis proposuit, & vita eius auferitatem borebant, eam reliquit, & ab Episcopo duxerit eiudem Provincia locis religio- ni congregantibus fibi ostensis. tandem diuinus in loco Praemonstratensit, ubique solitariis religiosis vitam agere coepit.* & tempore Quadragesima ad colligendos socios solus erexit ante Pascha cum tredecim sociis rediit, & cum quis in Praemonstrato loco secundam canonicae institutionis normam ad tenorem regula B. Augustini Deo militare coepit. Consecutus Vincentius Beluacensis in Speculo Historiali lib. 27 cap. 28. Baroniis tom. 12. sub anno 1120. & posteriores omnes Historici, plura de hoc viro sanctissimo, & de fructu incomparabili, & lucro animarum per verbum & exemplum narrantes, praeferunt Lau- rentius Surius tom. 3. sub die 6. Maij, ex Hugone illius discipulo, qui eius vitam exarauit. Adserendum tamen ipsum Norbertum, antequam nouam familiam Praemonstratensium institueret, fuisse professione canonicum Regularem, ut autor vita illius cap. 22. scribit: *quod nouam familiam volens instituire, ne professioni canonice, cui ille, & qui cum illo vivere volabant, instituti fuerant infanta, iniuriam inferre viderentur, regulam B. Augustini affterri praecepit. Imo Calistus II & Bartholomaeus Episcopus Laudunensis pri- mo posuerunt illum in monasterio S. Martini, quod tunc erat canonorum Regularium, quā-*

I.

uis

uis satis relaxatum, vnde quod canonici monasterij illud vitæ genus ægræ ferrent, Præmonstratum iuit. Sed quod ad ordinem per illum plantatum attinet, hic ordo etiam viuentे eodem S. Norberto per omnes ferè prouincias occidentales mirum in modum fuit propagatus, & dilatatus, vt etiam in regionibus orientalibus suos palmitates extenderit, vt Continuator Sigiberti sub anno 1131. & ex illo Baronius tomo 12. sub anno 1135. in fine testantur, quanquam exactum illius monasteriorum catalogum hic describere auctentus possim, tum propter illorum nimiam multitudinem, tum etiam, quia (pro dolor) ordo in Ecclesia Dei tam præclarus nolit seculo prope modum collapsus conspicitur, & pleraque illius cenobia, vel diruta, & bona a rapacibus occupata, vel commenda data ita, vt ex innumeris, qua olim in Italia possidebat, ne vnum quidem superfit. Reperiuntur autem in lib. taxarum Camera Apostolicæ notata monasteria huius ordinis circa tria supra quinqunginta. Sed & Gaspar Bruschius, licet damnati nominis autor, in Chronologii monasteriorum Germanicæ aliorum multorum meminit. Sunt etiam in Hispanijs potissimum in Regni Leonis, & Castille viginti circiter eiusdem instituti Collegia reformatæ, quod ex relatione Reu. admodum P. Fratris Bernardi de Leon illorum congregatio in Romana curia Procuracionem agentis, accepit.

Meminit huius ordinis Innocentius III. in cap. Edoceri de Re scriptis, reperiuntur etiam inter epistolas huius Pontificis complures Abbatibus eiusdem ordinis directæ que multa, eaq; eximis continent priuilegia. Ceterum ipse Norbertus sub Honorio II ad Magdeburgensem Archiepiscopatum eucœcus tuu viuu, tum mortua signis innumeris suam sanctitatem testatus, tandem in album Sanctorum fuit relatus, quem veluti sanctum venerantur D. Bernardus, Petrus Cluniensis lib. 4. epistola 3. Continuator Sigiberti, & Surius locis proxime allegatus.

Put alius ordo canoniconum in Anglia, qui Gilbertini vocabantur a quodam Gilberto ex loco Sempingam quandoque ordo Gilbertinorum, quandoque vero de Sempingam nuncupatus, de eiusdem fundatione, que apud Ioannem Pictum in lib. de Scriptoribus Anglicanis inueni, hic referam: *Gilbertus, ait, de Sempingam natione Anglus, patri Lincolnensis, patre locelmo viro eques, fru ordinu progenitus, vir corpore præstis, & nonnulli deformi, animo tamen eredo, & magno nobilitatem generu animi virtutibus illustrarem reddidit, postquam humaniores literas in Anglia didiceret, ad maiora studia progressus, academias Gallie frequentauit, & ut corporu desclœvum animi virtutibus velaret, strenue boni literi, & variorum studiis operam dedit, vbi simul cum literis salutaris fides precepit, & religione, dumnaque gloria etiam audistomus imbibisset, hanc si que remaque salientis in vitam eternam, in prouinciam*

Lancastriensem reverua, talentum, quod ei Deus dederat, in multarum animalium fiduciam impudenter, colligor videns itaque regulam S. Augustini non rancurare obseruantem par erat, & ipse expertus, anno Domini 1140. ut scribunt Scalp, & Copogna, quendam illius ordinis reformationem incipit, suu remittit discipulus cultores ab isto Gilberto primo fundante Gilbertum vacabantur, primum sui monachorum existit in pago suo nativitate, & paterna hereditate Sempingam cuius laboribus Deu ita benedixit, hanc tam longam vitam tribuit, vt ipse adiu in vita eius normas vivendi suis religiosis praeficeret, itaq; à Papa Eugenio III. simul cum ipso ordinis & infra confirmari fecerit. Et licet hic ordo nunc, ut & omnis ordo ex Anglia sit sublatus, ille tamen, te suum obitum vidit in tredecim, qui fundaverat monasteria huius sui instituti monachos septingentes, sanctimoniales plus minus 110. Hic ordo maxime florebat tempore Henrici VIII. numero canonorum, & canonistarum, & vacabantur canonici albi S. Augustini, ad differentiationem aliorum, qui vocabantur canonici magna. Augustini, vt habes ex Catalogo Ecclesiastico, & monasteriorum Anglicanorum, que per Hemmum VIII. sunt cœteria, quem Latone reditum, atto Ioanne Speed, videtur potes ad finem Historie Anglicane Nicolai Harpsfeldij Archionis Cantuaricensis super edita Diaci, ad quoniam Catalogum vitandas gratia prolixitas, remittit. Regulas autem suas potissimum decerpit etiologicis preceptis, Augustini, & Benedicti qui intitulavit Gilbertinorum statuta, obiit anno 1189. etatis sua 106. sepultus in suo monastiro Sempingam, postea relatus in album Sanctorum. Huius ordinis mentio habetur in Prologu Romano, & in Præfatione Cancellaria Apollonia.

Est aliis ordo canoniconum regularium S. Augustini, qui dicitur S. Iacobi de S. Augustino, & hunc ordinem dicunt innotescere ab anno Regis Legionensi circa annum Christi 8. jo. cc. Radetio in suis Commentariis. Verum primus Romanus Pontificibus, qui illum probauit, & confirmauit sub Regula S. Augustini, videtur fuisse Alexander III. cuius exata Bulla approbationis numero quinta inter Bullas huius Pontificis, ex qua tamen appare, hunc ordinem circa tempora eiusdem Alexandri III. primitus institutus, quanquam in dicta Bulla nulla sit mentio canoniconum regularium, aut Regula S. Augustini sed solùm approbatur ipse ordo in duas classes diuinas, alteram militum, alteram clericorum, quos Conventualiter simili ritu sub viva flagitia obediencia subbet, & superpellicum distinxit. Verum eiusmodi clerici, regulares canonici sub B. Augustini Regula degenerat vocantur ab Adverso VI. constitutione prima, & Clemente VII. constitutione 3. 2. que in Bullaria super editiori possunt. Hic ordo nonnulla versalia canonico-

COTUM

CAPUT SEPTVAGESIMVM.
vangelium Collegi ex concessione Apo-
stoli solemniter, quæ in presentium possidet,
et Muri Legionensis, & S. Iacobi de Velez, &
de quibus supra in Catalogo monasteriorum
Hispaniæ de Lufexa dictum fuit.

Alius est & canoniconum regularium S. Au-
gustini, qui dicitur S. Marie de Metri de Peen-
sierum, cuius canonicus sub uno Genc-
tilem, He cedo floret in Regno Poloniae,
in predictum in Docu Lituaniae, meminit Mar-
tinus Baronius in libro de Vita & gestis B. Elizy
Poloni, item B. Stanisla Cracoviensis super ce-
rto Gencio 16. pag. 7. 10. & in Vita B. Sta-
nislae 20. Aliud de hoc ordine non vici.

Alius est ordo canoniconum regularium sub
Regula S. Augustini, qui dicitur S. Anto-
nij de Vienna, cuius alumnus Iacobus fundationem
predictam anno 1095. temporibus Urbani Pa-
triarche VIII. & Augustini, qui dicitur S. Anto-
nij de Vienna, cuius filio. Locus primus in
Inventoriapad Viennae in Delphiniota Mota
memoria etiam Antoniana chronica Antoniana
anno 1095. Verum per allia tempora ante Bo-
nifacium VIII. prof. floret. dicti ordinis nec cle-
ro, nec nobis. Augustini regula militare
sunt sed luculentem vitam docentes hospitalitatē
ambulant, & infirmis faci oigne corripit in
Inventoriapad Bonifacium V. II. Abbatiam S. An-
tonij de Vienna regulan illis tradidit, & canon-
icis Regula S. Augustini creavit, & vocari
præcepit. Extra illius Bulla numero quinto inter
collegeta dicti Pontificis: Ita ordo cano-
niconum regulare sub Regula S. Antonij sub Regula B.
Augustini vocari ceperit, & in multis prouinciis
distributus propagatus, conus domus voca-
tione propria, & caput totius ordinis est Abbas
Stanislaus apud Viennae. Hic ordo à Summis
Pontificibus Imperatoribus, & alia Principibus
varius præfugit, et in montes & decoratus de
vobis confundens eum Aymarus Fulero in fa-
bula Antoniana.

Meminit cuius Rerum Choppin? in suo Mo-
nastico libro primo, titulo 1. §. 7. & titu-
lo secundo, §. 3. & libro secundo, titulo primo §.
2. monachus Cruciferorum, qui vocantur
canonicos regulares sub Regula S. Augustini. Hi
monachus invenit circa annum 1248. in Belgio in
tempore Regis Leodiensis: referuntur
autem litteræ Innocentij IV. Ad Henricum Leo-
ninem Archiepiscopum, quibus illi mandat,
ut predictis fratribus Constitutiones, his ad be-
neficium animarum habent, sicut excri-
buntur regulares admittuntur, eti illorum ha-
bitanti canonici sit omnino diversus, different
autem i. Cruciferis Italics tum habent, tum ce-
nsus ordinis, vt puto. Videatur idem autor in
litteris, & lib. tit. 3. §. 6. vbi refers Bullam
Benedicti XII. in qua concedit Priori Generali
dicti ordinis, vt possit corriger canonicos, &
littera 11.

conuersos dicti ordinis, vocans illos canonicos. Postremo est aliis ordo canonicorum ante pecularium, nunc vero regulare S. Georgij de Alega Venetiarum circa annum Domini 1400 institutus in perantiquo monasterio canonicorum regulare S. Augustini S. Georgio in Alega nuncupato, locum cedente V. viro Ludouico Balbo eius monasterij canonico professo, & Priore, qui postea ad monachos Benedictinos transiens, sanctissimam reformationis monachici ordinis autor fuit in monasterio Matauino S. Iustini, & consequenter praclarissimam congregacionem monachorum antea S. Iustini, nunc vero Cassinensis nuncupata. Huius autem ordinis primi autores feruntur religiosi quidam, & p[re]fissimi viri ex Patriis Venetiis, qui cum clericis secularibus essent, suationibus, & predicatione Venerabilis viri, & verbi Dei predicatoris feruissimi D. Bartholomaei Columna nobilis Romani, tunc clerici secularis, postea canonici regularis in monasterio S. Mariae de Frigionaria, mundo vale dicitas, & communem vitam sine villa tamen votorum emissione inuicem deliberantes, primo apud S. Augustinum prope Vicentiam se coligentes, multitudinem iuuenum, & fæcundatum ad illos ex seculi naufragio fugientium receperunt, deinde ad dictum monasterium S. Georgij de Alega, cedente loci Priori Ludouico Balbo, commigraverunt, probante huiusmodi electionem Gregorio Pontifice huius nominis XII. ut videtur constitutione dicti Pontificis prima, ex quodoco toti congregationi nomine inditum fuerint, inter primos dicti Ordinis autores D. Antonius Corianus, & D. Gabriel Gondulmerius Gregorii XII. nepotes, quos ille ambos ad Cardinalatum cœxit: posterior vero sumnum etiam inquit Pontificatus, Et Eugenius IV. vel appellatus, cum autem ex loco illorum sanctissimæ vite bonus odor circunquaque diffunderetur, idem numero Collegiorum in multis locis Italie multiplicati sunt, habueruntque viros complures sanctitate, & dignitate illustres, ac inter illos B. Laurentius Iustinianum primum Patriarcham Venetum, cuius temporibus dignitas Patriarchalis que in Ecclesia Gradiensi residebat, ad Ecclesiam Caffellanam seu Venetiarum fuit translata. Hi canonici ante Pium V. tria vota regulatum absque vila solenni corundem votorum emissione, seu professione obserabant, & canonici secularis dicebantur: Verum eodem Pio V. mandante, ipsa vota solemniter proficeri ceperunt. Retinent nihilominus nunc etiam nomen, ac priuilegia canonicorum secularium, ne cateris regularibus clericis in publicis processionibus praire compellantur.

(. .)